

VISIENOTA KINDERARMOEDE

www.mechelen.be

Mechelen is een welvarende stad, maar ook bij ons vallen er nog altijd mensen uit de boot. Armoedebestrijding is daarom al verschillende jaren een topprioriteit van het stadsbestuur. De ambitie voor de komende jaren reikt echter verder. Als een van de speerpunten in het huidige beleidsplan leggen we een zeer bewuste focus op gezinnen met kinderen. We willen een stad zonder kinderarmoede en streven ernaar tegen het einde van de legislatuur de kinderarmoede al minstens gehalveerd te hebben.

Kinderarmoede bestrijden is een krachtige sociale hefboom die hele gezinssituaties in beeld brengt en het ruimere armoedebeleid beïnvloedt. Tegelijk zijn we er ons als stad van bewust dat belangrijke hefbomen om (kinder)armoede te bestrijden niet op het lokale niveau, maar op het Vlaamse (bv. kinderbijslag, sociale huisvesting) en federale niveau (bv. uitkeringen) liggen. Om onze doelstellingen te bereiken zullen we dus buiten de geijkte paden moeten treden.

Kinderarmoede aanpakken vraagt inspanningen van iedereen. De stad zal haar eigen werking in vraag moeten stellen. Stadsdiensten zullen intensief moeten samenwerken met hulpverleners, scholen, zorgverleners, armoedeorganisaties

en experts om het probleem aan de basis aan te pakken en de systeemfouten eruit te halen. We hebben ook minder voor de hand liggende partners nodig: werkgeversorganisaties, buurtverenigingen, oudercomités, artsverenigingen, jeugdbewegingen, vrijwilligers ... Dit speerpunt vraagt ieders energie en vereist een gedeelde verantwoordelijkheid.

Uitgangspunt, doel en visie zijn uiteindelijk simpel: kinderarmoede is een onrecht. Een absoluut en universeel onrecht. En het feit dat er in een regio als Vlaanderen, een land als België en een unie als Europa nog steeds zoveel kinderarmoede is, is onaanvaardbaar. Geen enkel kind mag in armoede opgroeien. De komende jaren zetten we Mechelen op de kaart als een volwaardige kinderstad. Een warme, sociale en menselijke stad. Om dit te bereiken moet er in heel verschillende beleidsdomeinen aandacht zijn voor kinderarmoede. Ook stadsbreed moeten beleidskeuzes steeds getoetst worden op de vraag of ze gezinnen en kinderen in armoede helpen of net niet.

Dit beleidsplan is het resultaat van wat we geleerd hebben uit wat de stad Mechelen de voorbije jaren in gang heeft gezet, zoals het GO-team.

Het is ook het resultaat van een intensieve participatieronde tijdens het voorbije jaar, onder de noemer 'Samen tegen armoede'. Uiteraard presenteren we hier geen toverformules en moet ook dit een levend plan zijn, waarbij we kritisch blijven over de ingeslagen weg en indien nodig andere oplossingen uitwerken, testen en opnieuw evalueren.

Concreet presenteren we 10 werven om kinderarmoede aan te pakken. Voor elke werf tekenen we één of meerdere acties uit die onmiddellijk het verschil moeten maken. Dit zijn de 10 werven en 34 acties:

1. Kinderarmoede vroeger aanpakken
2. Handen vrij voor onze hulpverleners
3. Eén gezin, één plan: hulpverlening is nabij, aanwezig en toegankelijk
4. Meer ouders aan het werk
5. Elk gezin een menswaardig inkomen
6. Opleiding en schoolkansen voor ouders én kinderen
7. Geen zorgen om een woning
8. Een gezonde geest in een gezond lichaam
9. Kinderen doen spelen en leren
10. Kinderarmoede bestrijden in samenwerking en dialoog

CONTEXT

Als we over kinderarmoede spreken, wat is dan precies de uitdaging voor onze stad? Tot nu toe is de kinderarmoede-index van Kind en Gezin de enige maatstaf die een volledig beeld geeft van het aantal gezinnen met een armoederisico¹. Deze index meet of een kind in armoede wordt geboren² en zet het aantal kinderen geboren in armoede (0 tot 3 jaar) af tegenover het totale aantal pasgeborenen. De regioteamleden van Kind en Gezin leveren de basiscijfers voor de kansarmoede-index. Tijdens het huisbezoek een paar weken na de geboorte toetsen zij de gezinssituatie van iedere pasgeborene op zes criteria: beschikbaar maandinkomen,

opleidingsniveau van de ouders, arbeidssituatie van de ouders, stimulatieniveau in het gezin, huisvesting en gezondheid. Per criterium is er een ondergrens bepaald. Wanneer de leefomstandigheden van een gezin zich voor drie of meer van deze zes criteria op of onder de ondergrens bevinden, dan wordt het gezin als levend in kansarmoede beschouwd; bij twee of minder criteria niet.

Als we de kansarmoede-index samennemen met het totale aantal geboortes in Mechelen³, kunnen we berekenen hoeveel kinderen hier jaarlijks in armoede worden geboren.

	Kansarmoede-index	Totaal aantal geboortes in Mechelen	Geboren in armoede (absoluut)
2014	11,54%	1141	131
2015	11,80%	1121	132
2016	12,45%	1177	147
2017	13,85%	1070	148
2018	14,3%	1146	164

1. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide toelichting over de definitie van armoede en de zienswijze die we bij het opstellen van deze nota als basis hebben genomen.
2. Een kind wiens gezin op het moment van geboorte niet in armoede leefde, maar wel in armoede belandde toen het bijvoorbeeld drie jaar werd, zit hier dus niet in vervat.
3. Bron: Stadsmonitor.

Onder de noemer ‘Open Blikken’ komen er vanaf 2020 gratis leermomenten voor onderwijspartners. Hierin wordt onder andere aandacht besteed aan signalen van kansarmoede, armoedesensitief communiceren en wat te doen bij verontrusting.

Voor de komende jaren schatten we het aantal kinderen geboren in armoede op minstens 150-170 per jaar, eerder hoger gezien de Mechelse bevolkingsaan groei. In Mechelen stad ligt de kansarmoede-index hoger (15,7%) en in sommige dorpen

De tabel hiernaast geeft een overzicht van het aantal criteria waarop kinderen in kansarmoede onvoldoende scores. Het merendeel van de gezinnen scoort onvoldoende op drie criteria. Er zijn echter ook gezinnen met een onvoldoende op vier of meer criteria. Bij hen wordt de problematiek dus zeer complex.

Het aandeel van kinderen in kansarmoede met onvoldoende op de verschillende criteria is als volgt verdeeld. De top drie van tekorten situeert zich rond inkomen, arbeidssituatie en opleiding.

Kansarmoede zit dus vooral in de combinatie van inkomen, opleiding en arbeidssituatie, al is de rest uiteraard ook zeer belangrijk. Ergens is dit ook wel hoopvol: slechts een kleine minderheid scoort op alle zes criteria. Dit zijn gezinnen met zware meervoudige problemen. De grote meerderheid kampt ‘slechts’ met drie criteria, stellen we ietwat voorzichtig.

– zoals Muizen – is er een stijging. Als we de kansarmoede-index samennemen met het totale aantal geboortes in Mechelen, kunnen we berekenen hoeveel kinderen hier jaarlijks in armoede worden geboren.

	2017	2018
2 criteria	6,6%	5,9%
3 criteria	59,1%	60,0%
4 criteria	19,7%	22,4%
5 criteria	10,4%	7,3%
6 criteria	4,2%	4,3%

CRITERIUM	2017	2018
Inkomen	89,4%	88,2%
Arbeidssituatie	77,5%	78,6%
Opleidingsniveau	80,9%	78,4%
Huisvesting	49,4%	51,2%
Gezondheid	24,6%	25,1%
Stimulatie niveau	24,8%	22,7%

De zes criteria van Kind en Gezin zijn een goede aanduiding om actie te ondernemen:

1. Beschikbaar maandinkomen: onregelmatig maandinkomen, beschikbaar inkomen (min schulden) lager dan bedrag leefloon (= 1254,82 euro per maand), of werkloosheidsuitkering of leefloon. Er wordt geen onderscheid gemaakt in het aantal kinderen ten laste en geen rekening gehouden met de kinderbijslag.

2. Arbeidssituatie van de ouders: de tewerkstelling van de ouders is precair (interim, zwartwerk ...), beide ouders zijn werkloos of werken in een beschutte werkplaats.

3. Opleidingsniveau van de ouders: alleenstaande ouder of minstens een van beide ouders heeft geen diploma hoger secundair onderwijs, volgde enkel buitengewoon onderwijs of is analfabeet.

4. Huisvesting: het gezin leeft in een verkrotte, ongezonde en/of onveilige woning, de woning is te klein en/of beschikt over onvoldoende nutsvoorzieningen thuis en in de omgeving, het gezin is dakloos of thuisloos.

5. Gezondheid: een van de gezinsleden (ouder, kind, ander inwonend gezinslid) heeft een zwakke gezondheid, er is onvoldoende kennis over en deelname aan de gezondheidszorg, er zijn personen met chronische ziektes en/of handicaps in het gezin, het gezin ervaart drempels in de toegang tot de gezondheidszorg.

6. Stimulatie niveau van de kinderen: worden de kinderen op een goede manier gestimuleerd? Inschatting op basis van observatie en bespreking met de ouders. Nemen de andere kinderen op regelmatige basis deel aan het kleuteronderwijs, zijn er moeilijkheden bij de verzorging van de kinderen?

Het voordeel van deze criteria is dat we hiermee de focus scherp kunnen stellen om strategisch in te zetten op het halveren van de Mechelse kinderarmoede-index. Hoe halen we op een aantal jaren resultaat zodat pasgeborenen en kinderen die nog geboren moeten worden (en hun eventuele grotere zussen en broers) een beter toekomstperspectief hebben? We moeten ervoor zorgen dat bij een gezin waar bijvoorbeeld drie criteria voor kansarmoede vervuld zijn, in de toekomst nog maar één of twee criteria vervuld zijn.

Daadkrachtig beleid ontwikkelen op deze zes criteria is niet evident. Je behaalt geen diploma op een paar weken en wie ernstig ziek is, zal ook niet op korte termijn beter worden. Andere criteria zouden we wel sneller moeten kunnen verhelpen: een vaste job, een regelmatig beschikbaar inkomen boven het leefloonbedrag, wonen in een kwaliteitsvolle woning, een goed stimulatie niveau voor de kinderen. Maar ook hier zullen we op onze limieten botsen.

Het komt er dus op aan de instrumenten die we vandaag hebben te versterken en te vernieuwen, terwijl we de focus leggen op de zes criteria van Kind en Gezin. Samengevat willen we inzetten op een menswaardig inkomen, een vaste job, kansen op een opleiding, kwaliteitsvolle huisvesting, een goede gezondheid en een stimulerend klimaat voor kinderen. Dit doen we door meer autonomie te geven aan hulpverleners, armoede sneller en adequater te detecteren, hulpverlening op maat te voorzien die nabij, toegankelijk en aanwezig is, en te werken aan dialoog en participatie met de doelgroep en het ruimere werkveld.

10 DOELSTELLINGEN

1. KINDERARMOEDE VROEGER AANPAKKEN

Hoe vroeger we inzetten op kwetsbare gezinnen, zelfs al van voor de geboorte, hoe preventiever we te werk gaan voor het latere leven van een kind. We moeten kinderarmoede dus zo snel mogelijk detecteren.

Actie 1. Doorgedreven samenwerking uitbouwen met de Mechelse huisartsen, gynaecologen, vroedvrouwen en de materniteit

Er wordt een vanzelfsprekende communicatiestroom in gang gezet naar hulpverlening, zodat de alarmbel al enkele maanden voor de geboorte afgaat wanneer er een risico is op kinderarmoede. Zeker de toeleiding vanuit huisartsen en materniteit moet zo naadloos mogelijk verlopen, wat niet makkelijk is gezien de hoge werkdruk daar. Dit vraagt om dialoog en het engagement van de stad om deze zorgverleners te bieden wat ze nodig hebben om hun engagement op te nemen.

Actie 2. Via het Huis van het Kind kwetsbare gezinnen detecteren in de pre- en perinatale fase en ondersteuning op maat uitwerken

Voor het Huis van het Kind krijgt het ondersteunen van aanstaande gezinnen in kwetsbare situaties voorrang in de strijd tegen kinderarmoede. Kinderen die geboren worden in een gezin in armoede lopen al van bij de geboorte heel bepalende ontwikkelingskansen mis.

Via het pre- en perinatale netwerk Huis van het Kind is er al enkele jaren meer samenwerking om deze aanstaande gezinnen zo vroeg mogelijk te vinden. AZ Sint-Maarten is recent gestart met een vroedvrouwenconsult voor vrouwen die zestien weken zwanger zijn. Tijdens dit consult worden de vrouwen op kwetsbaarheid gescreend. Zo komen nu een aantal gezinnen in beeld die we extra kunnen ondersteunen. In 2019 werd een werkgroep opgericht die specifieke acties rond heel vroege hulp en ondersteuning voorbereidt, zoals casusoverleg over kwetsbare zwangeren, oudergroepen ...

Het Huis van het Kind zet hier vanaf 2020 volop op in en zoekt naar de mogelijkheid om bestaande programma's of ondersteuningsvormen voor kwetsbare aanstaande gezinnen op te starten en uit te bouwen in Mechelen. Dit gebeurt samen met partners vanuit verschillende hoeken en met diverse

kennis, zodat gezinnen op maat en integraal ondersteund kunnen worden.

De stad onderzoekt ook goede bestaande initiatieven om deze te vertalen naar Mechelen of om nauw mee samen te werken:

- Oudergroepen (gebaseerd op bv. centering pregnancy)
- Buddy aan de wieg - vrijwilligers
- Parelcoaching
- Goede doorverwijzing naar GO-team, Amber ... indien nodig

Het Huis van het Kind wil zo een volwaardig pre- en perinataal netwerk vormen en organiseren, een aanbod in Mechelen uitbouwen én deels in de praktijk aan de slag gaan met aanstaande gezinnen.

Actie 3. 'Open Blikken': armoedesensitief schoolbeleid, aangepaste schoolpraktijk en leerplan

Onder de noemer 'Open Blikken' komen er vanaf 2020 gratis leermomenten voor onderwijspartners. Hierin wordt onder andere aandacht besteed aan signalen van kansarmoede, armoedesensitief

communiceren en wat te doen bij verontrusting. Dit project zal groeien tot het vanaf september 2020 een volwaardig traject is, dat wordt uitgevoerd door de stad in samenwerking met onderwijs- en welzijnspartners.

2. HANDEN VRIJ VOOR ONZE HULPVERLENERS

We maken de handen van onze hulpverleners vrij. Er is al veel gewerkt aan de organisatiestructuur van de sociale dienst van Stad Mechelen, maar er wordt nog steeds veel te veel papierwerk verwacht van onze maatschappelijk assistenten. Daar moeten we verder en radicaler in snoeien: minder focus op bureaucratie, meer focus op resultaten. Mechelen heeft al bewezen dit te kunnen op het vlak van kinderarmoede. De aanpak van het Go-team toont hierin de weg.

Actie 4. Het kader van hulp gelden van de Sociale Dienst hervormen

Door deze hervorming bieden we een snellere en gepaste hulpverlening, getoetst aan de zeventien deprivatiecriteria die gelden voor volwassenen en kinderen in armoede. De hulpverleners, en evengoed

de brugfiguren die vindplaatsgericht werken, krijgen een grote autonomie om in te zetten op een menswaardig leven voor een kind en gezin in armoede, aan de hand van een lijst van thematische hulp gelden. Dit leidt niet tot een automatische toekenning van hulp geld, maar het is wel een belangrijke hefboom voor zowel de maatschappelijk werker als de ouder in armoede binnen een hulpverleningsproces.

Menswaardig leven gaat heel breed: kunnen deelnemen aan de samenleving, een gezin hebben waar je je goed in voelt, kwaliteitsvolle huisvesting, psychisch welbevinden ... het maakt er allemaal deel van uit.

Basisprincipes om dit te ondersteunen zijn:

- De hulpverlener concentreert zich op wat werkelijk noodzakelijk is voor een menswaardig leven.
- De hulpverlener ziet alles binnen een samenhang van begeleiding en een traject uit armoede weg, niet van automatische rechtentoe kenning zonder meer.
- De hulpverlener wil het verschil maken en geen honderden pagina's verslagen schrijven of Excel sheets invullen. De bureaucratie moet minimaal zijn en nut hebben in het belang van het traject.

- De hulpverlener krijgt veel meer ruimte en zelfstandigheid om snel te verhelpen wat niet oké is, samen met het gezin. De tijd wordt vollediger benut om echt met mensen op pad te gaan en dingen te doen. Niet meer schrijven dat een winterjas nodig is, maar zorgen dat er een winterjas is.

Als een kind in armoede centraal staat, dan moeten de mensen die voor dat kind en gezin werken ook centraal staan in het beleidswerk. Relevante netwerkers moeten werk maken van partnerschappen en goede afspraken binnen sectoren als werk en opleiding, gezondheid, huisvesting, gezinsondersteuning, onderwijs ... Er is een soepele aanpak nodig om essentiële en broodnodige basiszaken aan te pakken en hoge kosten te drukken. Zo kunnen hulpverleners en brugfiguren snel helpen op alle terreinen.

3. EÉN GEZIN, EÉN PLAN: HULPVERLENING IS NABIJ, AANWEZIG EN TOEGANKELIJK

Nabijheid is een kracht voor het lokale niveau. Het gaat om de plek waar mensen wonen, de plek waar mensen hun leven leiden of soms ondergaan, de plek waar mensen het sterkst op betrokken zijn. Om

gezinnen in armoede te helpen, te ondersteunen, naar meer stabiliteit te brengen en te begeleiden naar hun rechten, versterkt de stad haar actieve aanwezigheid in kwetsbare buurten. We doen dit door duidelijke, gerichte acties en door het thema kinderarmoede prioritair te maken in het lokale sociale beleid.

Actie 5. Het ID-team en het GO-team versterken

Willen we echt impact, dan is het versterken van het ID-team en het GO-team, zowel inhoudelijk als met mankracht, cruciaal. Vanuit nabijheid creëren we heel korte lijnen naar advies en hulp waarop de Mechelaars kunnen terugvallen.

Het ID-team (Informatie- en doorverwijsteam). geeft invulling aan de functie die de Vlaamse overheid aan steden en gemeenten oplegt, namelijk informatie verstrekken aan de inwoners, hun vragen verhelderen en hen waar nodig doorverwijzen. Het ID-team gaat in Mechelen verder dan deze minimaal gevraagde invulling en gaat ook over tot rechtenverkenning, advies, ondersteuning en begeleiding. Het ID-team is heel laagdrempelig en toegankelijk. Het heeft een ruim netwerk, waaronder de partners binnen het Sociaal Huis. Sinds jaren is het ID-team de ware sociale loods in het Mechelse welzijnsveld.

De stad richt zich in de huidige legislatuur met het ID-team nog sterker op detectie van kinderarmoede en plaatst het team in dicht contact met de afdeling gynaecologie van AZ Sint-Maarten.

Waar het ID-team zich richt op de gezinnen die niet voldoen aan drie tot vier criteria voor kansarmoede van Kind en Gezin, richten we ons met het GO-team op gezinnen met een multiproblematiek. Gezinnen die op vijf of zes criteria onvoldoende scores, hebben intensieve en integrale begeleiding nodig. De methodiek van het GO-team heeft bewezen impact te hebben. Die lijn trekken we dus door.

Zowel het ID-team als het GO-team worden nog duidelijker geprofileerd en versterkt. We maken hun werking en meerwaarde nog meer bekend bij partners in het werkveld die ook sterk inzetten op eerstelijns hulp en -zorg.

Actie 6. Reikwijdte van de eerstelijns hulpverlening sterker en doeltreffend maken binnen het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO)

Zowel mensen in armoede – met of zonder kinderen – als de basiswerkers op het terrein worden betrokken bij de ontwikkeling van het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO). De basispartners Stad Mechelen,

CAW en de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds verhogen hun toegankelijkheid binnen één onthaalconcept, dat kwetsbare Mechelaars en dus ook gezinnen in armoede actief opzoekt en de hand reikt. Van daaruit werkt het GBO naar de volgende doelstellingen toe:

- Een brede en herkenbare toegang tot hulp en rechten bieden.
- Onderbescherming tegengaan.
- Proactief en vindplaatsgericht werken.
- Samenwerken met andere eerstelijns werkers en basiswerkers.

Actie 7. Integrale ontwikkeling op maat van de buurt

Mechelen kent aandachtsbuurten: buurten waar de kwetsbaarheid om allerlei redenen hoger ligt dan gemiddeld. Binnen deze buurten trekken we de logica door van individuele hulp op maat.

Elke buurt heeft zijn eigenheid en identiteit. Binnen de buurten werken allerhande mensen: zorgcoaches, straathoekwerkers, speelplein- en kinderwerkers, preventiewerkers, buurtwerkers, projectwerkers,

brugfiguren ... In de ene buurt zijn vele mensen actief, in de andere opmerkelijk minder. Het komt erop aan deze mensen op het veld beter te coördineren en te ondersteunen in hun rol bij outreach. Dat doen we vanuit dezelfde filosofie van individueel maatwerk als met gezinnen en mensen in armoede. Een buurt vraagt ook om een aanpak op maat en leert van andere buurten.

Om vanuit integrale buurtontwikkeling tot een individuele coördinatie te komen is het volgende nodig:

- Een goede buurtanalyse – geen zwaar demografisch en sociologisch perspectief, maar een analyse vanuit nuttige cijfers, vanuit ervaringen en inzichten van wie de buurt kent, vanuit de buurtbewoners, de buurtgemeenschap zelf.
- Een duidelijk zicht op de specifieke noden en wensen van de buurt.
- Een betere afstemming van ieders rol of versterkte aanwezigheid in een buurt.
- Tot een eenheid komen tussen al wie actief is in de buurt vanuit een rol van outreach. Die rol kan vele gedaanten aannemen, zolang ze haar doel dient.

Deze eenheid creëert uiteindelijk een identiteit en het gevoel van een buurtteam/buurtzorgteam.

- Korte lijnen om snel te kunnen verwijzen naar wie hulp kan bieden.

Binnen de aandachtsbuurten wordt er tegelijk werk van gemaakt om het samenleven en de dienstverlening in de buurt beter, veiliger en warmer te maken.

Actie 8. Het Huis van het Kind werkt resoluut buurtgericht

Heel wat gezinnen vinden de weg naar het Huis van het Kind in het Sociaal Huis. Maar die dienstverlening is jammer genoeg niet even toegankelijk voor iedereen, vooral niet voor kwetsbare gezinnen.

Daarom brengt de stad de dienstverlening naar deze gezinnen, via een mobiel Huis van het Kind in elke wijk. We zetten in op een outreachende werking en wijk-/buurtgerichte activiteiten dicht bij die gezinnen, samen met partners. We bieden ondersteuning op plaatsen waar de ouders zijn en komen, worden zo een vertrouwd gezicht in de buurt/wijk en maken mensen op die manier wegwijs in het ruimere aanbod van sociale dienstverlening.

Hoe het Huis van het Kind per wijk/buurt vorm krijgt, is sterk afhankelijk van de behoeften in die buurt/wijk en welk aanbod er al aanwezig is. In sommige kwetsbare buurten onderzoeken we de mogelijkheid van een fysiek Huis van het Kind met het hele aanbod.

Actie 9. Via de scholen werken aan toeleiding naar welzijnspartners

Als we verwachten dat scholen mensen kunnen toeleiden naar welzijnspartners, is het belangrijk dat we hen ook ondersteunen in deze taak. De stad ziet daarvoor de volgende sporen:

- De signalenkaart is een handige tool om signalen van armoede beter waar te nemen en er vervolgens ook gericht iets mee te doen. De kaart is een kijkwijzer, vergezeld van een bundel met concrete tips en aanknopingspunten. De kaart wordt ter beschikking gesteld van scholen, die ook een bijbehorend vormingstraject volgen dat sterk inzet op armoedesensitiviteit. Het geheel wordt momenteel uitgetest in samenwerking met een aantal Mechelse scholen en zal nadien uitgerold worden.
- Welzijnswandelingen: georganiseerde wandelingen langs de welzijnspartners in de stad, om

scholen te laten kennismaken met het welzijnslandschap en beide partijen live met elkaar in contact te brengen.

Actie 10. Verder inzetten op het project Schoolstart in het basisonderwijs

Schoolstart werkt met maatschappelijk kwetsbare gezinnen in bepaalde wijken nog voor de kinderen naar school gaan. Er wordt met de ouders gepraat over schoolkeuze, wederzijdse verwachtingen van school en gezin, en hun rol als ouders van een schoolgaand kind. Van daaruit worden de ouders in contact gebracht met buurtscholen, om nog voor het kind naar school gaat een relatie tussen ouder en school te vergemakkelijken.

4. MEER OUDERS AAN HET WERK

Werk 4 is nauw verweven met het speerpunt Ondernemen in het beleidsplan van de stad Mechelen, waarin het luik werk en activering uiteraard ook een prominente plaats heeft. Die verwevenheid is niet toevallig: als we één ding met zekerheid weten, is dat werken werkt. Het zorgt ervoor dat mensen

een voorbeeld kunnen zijn voor hun kinderen, het geeft hen trots. Werk is een essentiële factor in de strijd tegen armoede – althans wanneer het gaat om een menswaardige job waar mensen effectief trots uit kunnen halen. Voor het plan Kinderarmoede focussen we op vier specifieke acties.

Actie 11. Toeleiding van Art. 60'ers naar de private arbeidsmarkt versterken

Sociale tewerkstelling volgens artikel 60 is een ideale manier om mensen aan het werk te krijgen wanneer dit hen zelf niet lukt door te solliciteren. De stad moet deze kans aangrijpen om hen op korte termijn maximaal klaar te stomen voor de arbeidsmarkt. Cruciaal is dat we mensen toeleiden naar functies die zo dicht mogelijk bij een 'echte job' staan. Op die manier vergroten we de kans op effectieve doorstroming naar de arbeidsmarkt. We gaan daarom mensen zoveel mogelijk tewerkstellen bij private ondernemingen (kmo's). Dit biedt tal van voordelen:

- De leerwerknemers komen terecht in een werkomgeving op basis van hun persoonlijke interesse en capaciteiten. Opleiding en traject sluiten dus ook nauwer aan bij hun persoonlijke interesse, wat hun intrinsieke motivatie verhoogt.

- In een 'echte' werkomgeving is er potentieel een grotere diversiteit aan statuten en arbeidstrajecten, maar ook aan culturen en achtergronden. Die diversiteit is een troef, die wederzijds begrip versterkt.

Actie 12. Mechels platform 'Onvoorwaardelijk Werk' samen met werkgevers

De stad Mechelen ontwikkelt een systeem om mensen op zeer korte termijn een vaste job te geven. De inspiratie hiervoor haalden we bij Greyston Bakery uit New York, die al 35 jaar de methodiek van open hiring gebruikt. Hun aanwervingsprocedure komt erop neer dat ze, wanneer ze een arbeidsplaats beschikbaar hebben, mensen aanwerven zonder vragen te stellen. Iedereen die bij hen wil werken, kan zich kandidaat stellen voor de verschillende functies. Wanneer er een functie vrijkomt, krijgt de eerstvolgende persoon die aan de beurt is de job. Dit leidt ertoe dat mensen die nergens anders een kans krijgen daar wel aan de slag gaan. Het bedrijf besteedt ook veel energie en aandacht aan opleiding en begeleiding. Dit model is succesvol en ergens is dat ook logisch: de medewerkers zijn zeer loyaal aan het bedrijf, dat voor velen een kantelpunt in hun leven heeft betekend.

We vertalen dit model naar de Mechelse context en passen het toe in samenwerking met enkele Mechelse werkgevers. Als stad verzorgen we de coördinatie en nemen we flankerende zaken op zoals kinderopvang en mobiliteit.

Actie 13. Toeleiding van jongvolwassenen naar werk versterken

Helemaal in de geest van dit actieplan om sneller, preventiever en dus vroeger aan de slag te gaan om kinderarmoede te voorkomen, zetten we voor de toeleiding naar werk extra in op het segment van 18-25-jarigen. Deze doelgroep bevindt zich op een kruispunt in hun leven. Als we ervoor kunnen zorgen dat zij werk hebben, verminderen we de kans dat deze potentiële jonge ouders en hun kinderen in armoede belanden aanzienlijk.

Actie 14. Discriminatie op de arbeidsmarkt aanpakken

Na het onderzoek en de acties rond discriminatie op de private huurmarkt (zie actie 22) richt de stad Mechelen haar pijlen op de arbeidsmarkt. Ook daar voeren we praktijktesten in onder wetenschappelijke begeleiding en met professionele ondersteuning.

5. ELK GEZIN EEN MENSWAARDIG INKOMEN

Toeleiding naar een (vaste) job is de beste garantie op een structureel, menswaardig inkomen. Als we de doelstelling van Werf 4, 'Meer ouders aan het werk', afgedekt krijgen, zal dit vaak ook deze werf in orde brengen. De enige uitzondering vormen gezinnen met veel schulden. Nu stappen mensen vaak pas in collectieve schuldbemiddeling als de schulden hen totaal boven het hoofd zijn gegroeid.

Actie 15. Schulden bij gezinnen sneller en gericht aanpakken

Ook al hebben gezinnen een structureel inkomen, de last van schulden kan zeer ontwrichtend werken. Een bijkomende focus op schuldbemiddeling is daarom absoluut nodig. We moeten nog preventiever te werk gaan, de signaalfunctie van het Lokaal Adviescomité (LAC) sterker uitbouwen, een sterke samenwerking met schuldbemiddelaars onderhouden en zelf als stad het goede voorbeeld geven als ethische schuldinner.

6. OPLEIDING EN SCHOOLKANSEN VOOR OUDERS ÉN KINDEREN

Actie 16. 38 Volt verderzetten en de Mechelse kinderopvang ondersteunen

Sinds 2016 loopt in Mechelen 38 Volt, een laagdrempelige en participatieve kinderopvang die een middel is om kwetsbare ouders toe te leiden naar een duurzame job. Binnen 38 Volt wordt gewerkt aan het versterken van verantwoordelijkheid en activering door een unieke combinatie van (soepele en sporadische) kwalitatieve kinderopvang, actieve betrokkenheid van ouders en een pad (via opleiding) naar tewerkstelling. 38 Volt werd geselecteerd als Europees PACE-project (Providing Access to Childcare and Employment). Europees onderzoek heeft uitgewezen dat het gebrek aan beschikbare en betaalbare kinderopvang vaak een obstakel is in de zoektocht naar werk of het volgen van opleiding, en dat kwalitatieve voorschoolse opvang een positieve invloed heeft op de verdere schoolcarrière. 38 Volt speelt hierop in.

38 Volt (PACE) vult bestaande initiatieven aan, beantwoordt aan een duidelijke nood, kent sterke samenwerkingsverbanden en boekt resultaten op korte termijn. Er wordt aan opwaartse sociale mobi-

liteit gewerkt door een huiselijk kader aan te bieden waarin empowerment, participatie en samenwerken met andere partners centraal staan. Ook integraal werken rond een gezin staat in focus. 38 Volt is en blijft ook experimenteren. Het project biedt een aanpak en een kijk op de rol van kinderopvang bij gezinnen in armoede. 38 Volt zal dan ook de dialoog aangaan met de bestaande kinderopvanginitiatieven in Mechelen.

Vanuit de ervaring van 38 Volt zorgen we binnen de Mechelse kinderopvang voor een sterke, brede ondersteuning en een groeiomgeving bij signalen van armoede. Dit werkt preventief en geeft de kinderopvanginitiatieven broodnodige ondersteuning en waardering.

7. GEEN ZORGEN OM EEN WONING

Thuisloosheid omvat vele vormen: van echte dakloosheid over een onzekere of onaangepaste woonst tot tijdelijk in een opvangsituatie kunnen of moeten verblijven. Het blijft een van de meest ontwrichtende situaties voor een gezin in armoede. Zeker voor kinderen, die dan veiligheid missen en behalve een goed huis ook zelden een thuis vinden, wat even belangrijk is.

Actie 17. Naar een integrale aanpak van thuisloosheid toe werken

Dat kinderen in thuisloosheid geraken, zou niet mogen. Jammer genoeg is het voor sommigen wel een feit. Het speerpunt kinderarmoede dwingt ons het hele probleem grondig te bekijken met de formele en informele oplossingen die er nu zijn in Mechelen. Ook en zeker binnen het kader van geestelijke gezondheid, en voor kinderen die in een onzeker statuut leven. Iemand huisvesten is een kwestie van humaan handelen; niemand zou op straat moeten belanden. We betrekken dus alle relevante spelers erbij om naar zo goed en zo snel mogelijke oplossingen en naar preventieve antwoorden toe te werken. Van acute opvang tot nazorg. De acute 24/24u-opvang en de winteropvang worden voortgezet binnen een begeleiding van deze gezinnen.

Actie 18. Spoedprocedure voor herhuisvesting van kwetsbare gezinnen

De stad Mechelen creëert een spoedprocedure voor herhuisvesting van kwetsbare gezinnen. Hiervoor richten we een aantal extra crisiswoningen in om gezinnen op zeer korte termijn in te huisvesten. De eerste zorg is een dak boven hun hoofd. We werken hiervoor nauw samen met Woonpunt

Mechelen. We streven naar vijftig doorstroom- en crisiswoningen.

Actie 19. Extra aanbod aan doorstroomwoningen via Housing First

De stad huurt een aantal appartementen van Woonpunt in met tijdelijke contracten van één jaar. Die verhuren we verder aan mensen die kampen met chronische dak- of thuisloosheid en kwetsbaarheid op diverse domeinen. Binnen de afdeling Sociale zaken is een medewerker met veel ervaring met deze doelgroep halftijds vrijgesteld om deze mensen vanuit presentie en nabijheid bij te staan.

Actie 20. Bijkomende sociale woningen via Woonpunt en het Sociaal Verhuurkantoor

Via het Sociaal Verhuurkantoor (SVK) creëren we zo'n vierhonderd bijkomende huurwoningen. Vanaf december 2019 start er een druppelsgewijze toestroom van appartementen met één of twee slaapkamers bij het SVK. Om dit in goede banen te leiden en de leefbaarheid te waarborgen maken we werk van een aangepast toewijzingsreglement.

Via Woonpunt Mechelen realiseren we tegen het einde van de planningsperiode tweehonderd

extra sociale woningen en minstens zeshonderd vernieuwde sociale woningen.

Actie 21. Volop inzetten op kwaliteitsvol wonen

Kwetsbare gezinnen zijn ook het kwetsbaarst op de huizenmarkt. Ondanks vele goede initiatieven zijn er ook in Mechelen situaties gekend waarbij gezinnen in erbarmelijke omstandigheden wonen.

Een van de problemen is de beperkte mate van belangenbehartiging. Kwetsbare gezinnen hebben ofwel niet de middelen ofwel niet het netwerk dat hen daarin kan ondersteunen. Vanuit de stad nemen we die rol actief op. We hechten veel belang aan kwalitatief wonen. We ondersteunen niet alleen huurders maar ook verhuurders met alle mogelijke beschikbare instrumenten.

Actie 22. Discriminatie op de private huurmarkt aanpakken

De stad onderzoekt of er sprake is van discriminatie op de private huurmarkt in Mechelen. De onderzoeksresultaten vertalen we in 2020 naar concrete acties.

8. EEN GEZONDE GEEST IN EEN GEZOND LICHAAM

Actie 23. Toegang tot gezonde en verse voeding voor gezinnen in armoede

De stad Mechelen start het voedseldistributieplatform Foodsavers Mechelen. De prioriteit gaat naar het verdelen van gezonde en verse voeding uit voedseloverschotten aan gezinnen in armoede. Er ligt

een groot aanbod aan fruit en groenten te wachten om centraal en doeltreffend te worden opgehaald en verdeeld naar allerlei initiatieven en naar de Mechelse voedselhulp. Foodsavers Mechelen zal die initiatieven ook logistiek verlichten en moet een groter en meer divers aanbod garanderen.

Hiervoor zoeken we samen met alle mogelijke spelers en binnen vindplaatsgerichte initiatieven naar een snelle, vernieuwende verdeling van voedsel en naar een aangepaste sociale kruidenier. Dit is niet voldoende als er geen sociale voedselstrategie ontwikkeld wordt om gezinnen in armoede mee te nemen. Hiertoe moeten ze sterke vaardigheden leren rond het belang van gezond, gevarieerd en budgetvriendelijk koken en eten. We zoeken hiervoor partnerschappen met vormingsinitiatieven, welzijnspartners en Mechelse partners op het gebied van gezondheid en voeding. Waar mensen voedselhulp krijgen, is er ook een sterke mogelijkheid om aan outreach te doen.

Actie 24. Gezondheidszorg toegankelijker maken

Gezondheid blijft een belangrijke basis in ieders leven. Op het vlak van kinderarmoede vragen we de huisarts om een basispartner te zijn bij de gezondheidsondersteuning van gezinnen in armoede. We zetten verder in op het verhogen van de gezond-

heidsvaardigheden van die gezinnen, zodat ze sterker en mondiger zijn als patiënt en ouder.

Zodat ze veel beter weten hoe ze de gezondheid en ontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren. Zodat ze hun weg beter vinden binnen de gezondheidszorg. We doen dit binnen buurten en op een praktische, laagdrempelige manier vanuit de vragen en noden in de buurt.

Dit is ook tweerichtingsverkeer: we brengen gezondheidswerkers binnen de buurt mee aan boord zodat zij ook leren over toegankelijke zorg en leren hoe ze hun zorg veel begrijpelijker en gelijkwaardiger kunnen maken. Tandzorg krijgt bijzondere aandacht.

Actie 25. Een sterk samenwerkingsverband rond geestelijke gezondheidszorg

De stad versterkt de samenwerking met de sector geestelijke gezondheidszorg en met enthousiaste psychologen die zich laagdrempelig engageren voor gezinnen in armoede. We betrekken het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg en het expertisecentrum Solentra hier nog sterker bij. Solentra biedt zeer gespecialiseerde ethnotherapeutische hulpverlening voor nieuwkomers - gezinnen en kinderen - die met posttraumatische stressstoornissen kampen.

9: KINDEREN DOEN SPELEN EN LEREN

Actie 26. Taalvaardigheidsonderwijs – Aandacht voor taalontwikkeling

De stad Mechelen onderzoekt een nieuwe samenwerking met het Centrum voor Taal en Onderwijs van de KU Leuven en het Steunpunt Diversiteit & Leren van de UGent om nieuwe schooltrajecten op te starten. Uit recent onderzoek blijkt dat kwaliteitsvolle interacties in de kleuterschool onmisbaar zijn voor de taalontwikkeling van kinderen. Goede gespreksvaardigheden van leerkrachten, vooral in klassen met anderstalige kinderen uit kansarme gezinnen, zijn daarbij een absolute prioriteit. In het werken rond meertaligheid ligt nog veel onontgonnen potentieel in scholen. Deze actie werken we uit in nauw overleg met de verschillende onderwijspartners.

Actie 27. Speel- en leeswerking voor zwangere ouders

We creëren een speel- en leeswerking voor zwangere ouders zodat zij nog voor de geboorte aandacht hebben voor het belang van spelen en lezen met hun kind. We bereiden ouders voor op een goede start van de verdere ontwikkeling van hun baby. We werken hieraan op verschillende vlakken.

Op materieel vlak voorzien we de zwangere gezinnen van voldoende leeftijdsadequaate en stimulerende speelgoed. We maken ook een prikkelende speel- en leeswinkel waaruit gezinnen materiaal kunnen kiezen. Die winkel gaat ook op verplaatsing. Eigen keuze is belangrijk zodat ouders echt gemotiveerd zijn.

Op inhoudelijk vlak zetten we een pedagogische werking op waarbij zwangere ouders zich al tijdens de zwangerschap bewust worden van het belang van stimulatie (zintuiglijk, motorisch ...) op jonge leeftijd. Vaak gaat het immers gewoon om niet-weten. Mensen willen echt wel het beste voor hun kind.

Actie 28. Vrijtijds- en cultuurparticipatie van kwetsbare gezinnen versterken

Het lokale netwerk van vrijetijds- en cultuurparticipatie gaat een nieuwe erkenningsperiode in vanaf 2020. Binnen dit netwerk blijft de aandacht gaan naar meer toegang tot vrije tijd en cultuur voor gezinnen en kinderen in armoede. De UITPAS blijft daarin een belangrijk instrument.

Het lokale netwerk wordt wel omgeturnd tot een laboratorium – een operationeel netwerk met mensen vanop het terrein. Het lokale netwerk moet meer

samenwerking tot stand brengen op het gebied van activiteiten, intervisie, toegankelijkheid en toeleiding. Maar het moet vooral mensen bij elkaar brengen die kinderen en ouders toeleiden naar leuke, leerrijke activiteiten en die inclusie, cohesie en ontplooiing bevorderen.

10. KINDERARMOEDE BESTRIJDEN IN SAMENWERKING EN DIALOOG

Actie 29. Participatieproces 'Samen tegen armoede' verderzetten

Uit de participatiemomenten waarbij we in dialoog gingen met organisaties, mensen in armoede en andere Mechelaars, bleek een sterke vraag aan de stad Mechelen om kansen op ontmoeting, uitwisseling en verbinding te creëren. Daarnaast klonk de vraag naar handvatten en leermomenten, en vroegen men duidelijk om slimme netwerken op touw te zetten of te ondersteunen.

Het participatieproces is dus nog niet af, maar ontwikkelt zich mee met onze lokale aanpak van kinderarmoede. De komende maanden en jaren zal die participatie mee verder vorm krijgen. Ze zal nieuwe

kansen of insteken brengen waar we nu nog niets van vermoeden.

We voorzien de volgende zaken:

- Informatie ontsluiten (sociale kaart, welzijnswandelingen, handige themafiches over rechtenontsluiting en sociale kaart, nieuwsbrief sociaal beleid, vorming en infosessies).
- Instrumenten voor armoededetectie ontwikkelen voor partners (signalenkaart, armoedesensitiviteit ...).
- Ontmoetingsmomenten en lerende netwerkmomenten (gericht, bruikbaar en relevant).
- Kleine dialoog-, inspraak- en uitwisselingsmomenten.
- Participatie van de doelgroep en ervaringsdeskundigen.
- Netwerken initiëren, expertise delen en samenwerkingsmodellen opzetten.
- Geëngageerde en geïnteresseerde Mechelaars blijven betrekken en informeren; Mechelaars sensi-

biliseren voor wie kinderarmoede nog een blinde vlek is.

Actie 30. Vernieuwend subsidiekader voor welzijn en kansarmoede

Met een nieuw subsidiekader nodigt de stad de Mechelse verenigingen en organisaties uit om met goede ideeën en projecten mee te werken aan het lokale welzijns- en armoedebeleid. Op die manier willen we ook beter tegemoetkomen aan de sturende rol van het lokale bestuur op het vlak van kinderarmoede en sociaal beleid. Door dit nieuwe systeem willen we ook nieuwe of andere initiatieven de kans bieden om een subsidieaanvraag in te dienen. Frisse ideeën en experimenten zijn welkom. Dit kader biedt meer ruimte voor een gerichte samenwerking en onderlinge samenwerkingsvoordelen binnen een duidelijk speelveld. Het geeft ook de kans om een sterker flankerend armoedebeleid te maken met partners die hier meer ervaren in zijn of soepeler kunnen werken.

Door dit subsidiekader komt er een sterkere vorm van sociaal beleid en van sociale clausule. Het is helemaal niet de bedoeling om huidige gesubsidieerde partners de kans op verdere financiering te ontnemen. Wel wordt dit een nieuwe manier om

financiering aan te vragen, waarbij Mechelse initiatieven en organisaties hun ideeën bespreekbaar kunnen maken binnen een duidelijker inhoudelijk kader en binnen de beschikbare financiële ruimte.

Het subsidiekader bestaat uit drie luiken:

- Luik 1: Een **basissubsidie**
- Luik 2: Een **werkingsubsidie** die de basissubsidie kan aanvullen, vertrekkend vanuit dragende principes van het lokale armoede- en welzijnsbeleid. Kinderarmoede weegt sterk door in dit kader.
- Luik 3: Een **projectsubsidie** die elk jaar een thema naar voren schuift. Mechelse vzw's, feitelijke verenigingen en andere initiatieven kunnen hierop intekenen om rond dit thema projectmatig te werken. Hier zijn thema's die aansluiten bij de krachtlijnen over kinderarmoede bepalend.

Voor de stad Mechelen zijn er ook een aantal belangrijke en noodzakelijke diensten en taken die uitgevoerd worden door partners. Deze sluiten aan bij kerntaken van de stad of bij lokale diensten die beantwoorden aan een reële nood en deel uitmaken van het algemeen belang. Het spreekt vanzelf dat de organisaties die gefinancierd worden vanuit uitbe-

steed beleid niet kunnen intekenen op dit subsidiereglement, behalve op de projectsubsidie. Voor het subsidiekader zal een jaarlijkse subsidieoproep gebeuren. De afdeling Sociaal beleid van de stad zal de indieners adviseren en ondersteunen bij het indienen van een dossier.

Actie 31. Steunrelaties met kwetsbare gezinnen verder uitbouwen

Gezinnen die in armoede leven, hebben vaak een zwak of haast geen sociaal netwerk. Zo'n netwerk en sociale steun kunnen nochtans helpen om hen te dragen, om eens een luisterend oor en een helpende hand te vinden buiten de officiële hulpverlening. Niet uit medelijden, maar gewoon iemand om wat van te leren en om mee te delen. En dat is een wederzijds proces.

De instrumenten om Mechelaars te betrekken zijn er: Mechelenmakers, het BEN (buurtengagementsnetwerk), het komende stedelijke vrijwilligerskader en -beleid, ouderen die zich willen engageren in een leeftijdsvriendelijke stad, de buurten in ontwikkeling ... We kunnen dit alles aangrijpen om sterke steunrelaties op het gebied van kinderarmoede te zoeken en uit te bouwen, samen met onze armoedepartners en het Huis van het Kind. Een sterk vrij-

willigersweefsel gecombineerd met sociaal werkers versterkt het sociale kapitaal van maatschappelijk kwetsbaren en gezinnen in armoede. Sociaal kapitaal is onontbeerlijk om de kansen op sociale mobiliteit te verhogen.

We benadrukken de positieve punten van vermaatschappelijking van zorg en hulp. Er zijn steeds meer goed opgeleide en gecoachte vrijwilligers, en hun rol wint aan belang. Zo kunnen bijvoorbeeld actieve senioren hun ervaring en kennis inzetten voor de jongere generaties. Voorwaarde is wel dat deze vrijwilligers erkend worden als volwaardige partner, met een eigen rol en expertise, zodat ze mee eigenaar zijn van projecten. Als stad kunnen we met onze partners de nodige ondersteuning en vorming bieden, en kwaliteit en deontologie garanderen.

Actie 32. Werken aan partnerschap met ouders, met bijzondere aandacht voor warme overgangen

De stad zet al verschillende jaren in op ouderbetrokkenheid. We proberen dit steeds meer te herbenoemen als 'werken aan een partnerschap met ouders'. Hierdoor wordt de verantwoordelijkheid opnieuw gedeeld. Dit partnerschap verloopt bij heel wat ouders op een natuurlijke manier. Een partnerschap vinden met maatschappelijk kwetsbare ouders

is voor veel scholen echter wel een grote zoektocht. De kloof tussen de schoolwereld en de thuiswereld van deze gezinnen is groot. Daarom zetten we in op projecten die deze kloof actief verkleinen, die partnerschap realiseren en scholen armoede- en cultuursensitiever maken. Een van de thema's die in dit kader wellicht in iedere school aan de orde zullen zijn, is communiceren met kwetsbare ouders.

Overgangsmomenten vragen extra aandacht en bieden vaak mooie kansen om in een goede verstandhouding met ouders van start te gaan. Daarom maken we werk van warme overgangen.

Bij de kennismaking met de nieuwe school (bijvoorbeeld bij de instap in het kleuteronderwijs en de overstap naar het secundair) is een warm onthaal en een sterk inschrijvingsbeleid met een oog voor armoededetectie ontzettend belangrijk. Dat wekt vertrouwen, werkt drempels weg en biedt veel info. Het biedt ook veel kansen om ouders meteen mee te nemen in het schoolverhaal.

Een warme overgang biedt natuurlijk ook de leerling zelf veel meer kansen. Als de school samen met de ouders actief inzet op een warm onthaal voor iedereen, moeten we ook acties voor leerlingen ondernemen.

Via SOS ouderbetrokkenheid bieden we ondersteuning aan secundaire scholen. Het gaat om begeleidings- en leertrajecten voor leerkrachten om te komen tot visie, gedragenheid door de scholen en een concreet actieplan. Dit leertraject wil ook bruggen bouwen met moeilijk bereikbare ouders om ook met hen tot een partnerschap te komen. In eerste instantie zetten we sterk in op een cultuursensitieve aanpak om te zien of verbreding voor de secundaire scholen mogelijk is. De nood aan ondersteuning is in het secundair onderwijs groot maar ook wat diffuus, omdat het niet de allerhoogste prioriteit is. Het wordt dus zoeken naar antwoorden en juiste tussenkomsten.

Actie 33. KAN hervormen tot KAN+

Met het beleidsspeerpunt kinderarmoede heeft de stad nood aan een klankbord. Een vrijplaats waar kinderarmoede en het kinderarmoedeplan constructief kritisch bekeken worden, waar onze instrumenten en keuzes getoetst worden aan de ervaring van de doelgroep, zijn vertegenwoordigers en de partners die mee de puzzel leggen.

Het Mechelse Kansarmoedenetwerk (het vroegere armoedeoverleg, nu KAN) is een initiatief van de Mechelse armoedeorganisaties en enkele welzijns-

diensten, met als doel in dialoog te gaan. We willen het KAN omvormen tot KAN+, waarbij dialoog over het beleid en elkaars werking binnen de strategie van het kinderarmoedeplan centraal komt te staan. Ook gezinnen in armoede en kinderen zelf zouden een plaats moeten krijgen in KAN+. In essentie betekent KAN+ de invoering van een kinderarmoede- (en kansarmoede)toets, zoals vermeld in het bestuursakkoord, vanuit een externe expertengroep.

KAN+ moet nog vorm krijgen. Deze oefening moet afgerond zijn in het voorjaar van 2020. We leggen hiervoor al de volgende krachtlijnen vast:

- Bij de uitrol van het plan breiden we KAN+ uit met nieuwe partners en overlegfora.
- KAN+ bewaakt mee de koers van het kinderarmoedebeleid. Grote stappen en beleidsinitiatieven worden voorgelegd aan KAN+, dat beoordeelt of ze passen binnen de strategie om kinderarmoede aan te pakken of eerder negatieve gevolgen zullen hebben. Dit leidt tot een gefundeerd advies aan het lokale bestuur, dat meetelt in besluitvorming.
- We verwachten van de leden van KAN+ een sterk engagement dat hun eigen agenda en doelgroep overstijgt.

- KAN+ heeft het mandaat en de vrijheid om thematisch samen te werken met armoedeorganisaties om bepaalde concrete problemen of issues te benaderen en uit te werken. Dit gebeurt in werkgroepen die beperkt zijn in de tijd en een duidelijk einddoel voor ogen hebben.

- KAN+ kan en moet andere spelers om opheldering vragen over zaken als toegankelijkheid, hun interne beleid en visie rond armoede, en de verantwoordelijkheid die ze dragen. Dit maakt de functie van KAN+ ook ruimer dan louter alle oplossingen bij het lokale bestuur te leggen. Niemand heeft dé oplossing; de mogelijke oplossing heeft vele moeders en vaders.

Actie 34. Het kinderarmoedeplan laten monitoren door externe experts

Naast de kritische reflectie van KAN+ zal de stad Mechelen de uitrol van het kinderarmoedeplan ook monitoren in samenwerking met wetenschappelijke experts op het vlak van armoedebestrijding. Deze externe opvolging is zinvol om vanuit een ruimere bril dan enkel die van de stad onze voortgang tegen het licht te houden.

BIJLAGE 1. DEFINITIE VAN ARMOEDE

De in Vlaanderen meest gebruikte en aanvaarde definitie van armoede is de volgende. Het is een definitie die niet vaststaat maar onder constructie blijft. In het recente Jaarboek Armoede 2018 werd ze bovendien zo aangevuld:

*Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan, in die mate dat men geen leven kan leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid. Hierdoor ontstaat een kloof met de rest van de samenleving. Deze kloof, **die in de samenleving wordt ge(re)produceerd**, kan men niet op eigen kracht overbruggen.*

De recente toevoeging, ‘... kloof, die in de samenleving wordt ge(re)produceerd...’ is interessant omdat ze iedereen voor zijn verantwoordelijkheid plaatst. De stad, het beleid, dienstverleners, hulpverleningsinstanties, administraties, middenveldspelers, doelgroeporganisaties ... we hebben allemaal boter op ons hoofd. Door de manier waarop we ons organiseren, door de manier waarop we naar armoede kijken, door de manier waarop we soms eerder oorzaak dan oplossing van het probleem zijn. De toevoeging doorprikt ook een nog steeds

gangbaar beeld: dat armoede vooral en zelfs louter een individueel probleem is. Het is opmerkelijk hoe vaak dit doorklinkt: maatschappelijk, politiek, binnen sectoren, bij actoren, burgers, collega’s ...

Een insteek, niet zozeer een definitie, die de laatste jaren het debat wereldwijd beheerst en kansarmoede anders belicht, is de schaarstetheorie. Schaarste geeft een verklaring voor de zogenaamde ‘verkeerde’ keuzes van mensen in armoede. Vanuit wat armoede in feite is: permanente stress. Die leidt tot angst, tot het wegvallen van een toekomstperspectief, tot onmacht omdat elk gevoel van autonomie, keuze en zelfbeschikking ontbreekt. Mensen zitten vast door de vele zorgen (financieel, sociaal, socio-economisch, emotioneel ...). Hun oplossend vermogen, hun langetermijndenken, hun vermogen om weloverwogen en ‘juiste’ keuzes te maken ... dit alles vernauwt. Psychische en lichamelijke klachten nemen toe. Dit heeft niets te maken met kennis of intelligentie of karakter, het is ook geen waardeoordeel. Wie arm is, kiest anders of kiest niet. Omdat er nu eenmaal weinig te kiezen valt. Mensen in armoede vertonen net vaak veerkracht om die voortdurende stress te dragen. Net zoals ze een innerlijke kwetsuur dragen. Ze hebben het gevoel geen deel

uit te maken van onze samenleving. Beoordeeld en veroordeeld te worden of enkel het voorwerp van medelijden te zijn.

Schaarste is voor ieder van ons herkenbaar: bij stressmomenten, woede, onmacht, verdriet, rouw, ziekte, vermoeidheid ... We blokkeren allemaal weleens, maken soms gekke keuzes, ervaren emoties die overlopen ... Gezinnen en kinderen in armoede hebben nood aan steun, rust, ademruimte, zowel materieel als mentaal; kortom, een basisstabiliteit van waaruit ze ruimte krijgen om weer perspectief te krijgen en te maken.

BIJLAGE 2. DE INDICATOR VAN DEPRIVATIE BIJ KINDEREN

Om kinderarmoede te meten kan men kijken naar het inkomen van het gezin waarin een kind geboren wordt en opgroeit. Maar wat betekent dat in het dagelijkse leven van die kinderen? Om het beeld scherper te stellen ontwikkelden onderzoekers op Europees niveau een aanvullende indicator die de specifieke deprivatie bij kinderen meet. Het gaat om de toegang tot zeventien essentiële zaken:

1. Wat nieuwe kleren (geen tweedehands)
2. Twee paar passende schoenen
3. Dagelijks vers fruit en verse groenten
4. Dagelijks vlees, kip, vis of een vegetarisch equivalent
5. Boeken thuis, aangepast aan de leeftijd van het kind
6. Uitrusting voor ontspanning buitenshuis
7. Spelletjes voor binnenshuis
8. Geregeld vrijetijdsactiviteiten
9. Bijzondere gelegenheden vieren (verjaardag ...)
10. Van tijd tot tijd vriendjes uitnodigen om te spelen en samen te eten
11. Deelnemen aan schooluitstapjes en -feesten
12. Vakantie (één week per jaar)
13. Versleten meubels vervangen
14. Geen achterstallige betalingen
15. Een behoorlijk verwarmde woning
16. Beschikken over een wagen voor privégebruik
17. Toegang tot het internet

Hoe minder een kind scoort op deze zeventien zaken, hoe groter het inkomensprobleem. En hoe groter dus de tekorten van het kind. Wanneer er minstens drie van deze zeventien items ontbreken, leeft een kind in armoede. Voor Vlaanderen is dit het geval voor 8% van de kinderen. Opmerkelijk is wel dat in Vlaanderen het aandeel gedepriiveerde kinderen dat leeft in gezinnen waar niet wordt gewerkt hoger ligt dan in de meeste Europese landen. Dat wil zeggen dat ons sociale vangnet niet zo goed werkt.

Deprivatie maakt ook iets duidelijk, zeg maar de olifant in de kamer: dat kinderarmoede wel degelijk ook een inkomensprobleem is en blijft. Door zicht te krijgen op de concrete vormen van deprivatie kunnen we de leefomstandigheden binnen een gezin duidelijk inschatten.

VOLG MECHELEN ONLINE

 www.mechelen.be

 facebook.com/StadMechelen

 @StadMechelen

 @StadMechelen